

ÖZEL YETENEK SINAVLARININ MEZUN OLUNAN ORTAÖĞRETİM KURUMUNA GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI VE ALAN DERSLERİNE AİT AKADEMİK BAŞARIYLA İLİŞKİSİ

Selin GÜNEŞTAN*, Güzin AYRANCIOĞLU**

*Dr., selingunestan@gmail.com

**Dr. Öğr. Üyesi., Gazi Üniversitesi, guzin111@hazi.edu.tr

ÖZ

Bu araştırmada, özel yetenek sınavlarının öğrencilerin mezun oldukları ortaöğretim kurumlarına göre karşılaştırılması ve lisans eğitimleri boyunca aldıkları alan derslerine ait akademik başarılarıyla arasındaki ilişkinin saptanması amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2012 yılında özel yetenek sınavını kazanarak Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı'nda lisans eğitimlerine başlayan, 62'si Gazi Üniversitesi, 38'i ise Necmettin Erbakan Üniversitesi'nden olmak üzere toplam 100 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma tarama modellerinden biri olan ilişkisel tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Toplanan verilerin analizinde t-testi, varyans analizi ve korelasyon analizi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğrencilerin Özel Yetenek Sınavı Yerleştirme Puanlarının (ÖYS-YP) mezun oldukları ortaöğretim kurumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği; buna karşılık mezun olunan her bir ortaöğretim kurumu bakımından Özel Yetenek Sınavı Yerleştirme Puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır. Ayrıca tüm lise türlerinden mezun öğrencilerin alan derslerine ait akademik başarıları ile Özel Yetenek Sınavı Yerleştirme Puanları arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı ve aynı zamanda öğrencilerin mezun oldukları ortaöğretim kurumları bakımından alan derslerine ait akademik başarılarının özel yetenek sınav başarı sırasına (asıl liste-yedek liste) göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

COMPARISON OF SPECIAL TALENT EXAMS BY SECONDARY SCHOOLS GRADUATED FROM

ABSTRACT

In this study it is aimed to compare the special talent exams in accordance with the secondary schools the students graduated from and the correlation thereof with the academic successes of the students in field courses they take throughout their undergraduate education. The study group of the study consists of 100 students, 62 of whom from Gazi University and 38 of whom from Necmettin Erbakan University, who succeeded in special talent exam in 2012 and started their undergraduate study in Art Teaching Department. The study was performed using the relational survey model, which is one of the survey models. T-test, variance analysis and correlation analysis were used in the analysis of obtained data. As a result of the research, it was determined that Special Talent Exam Placement Scores (ÖYS-YP) of the students were significantly different in accordance with the secondary education schools they graduated from, whereas, in terms of each secondary education school graduated from, the Special Talent Exam Placement Scores do not have a significant difference in terms of gender. Moreover, it was determined that there is no significant relation between the academic successes of students graduated from all high school types in field courses and their Special Talent Exam Placement Scores, and also it was determined that academic successes of the students according to the secondary education schools they graduated from does not have any significant difference in accordance with their ranking (main list-substitute list).

Anahtar kelimeler:

Özel yetenek sınavı,
Resim-İş eğitimi,
Güzel Sanatlar
Lisesi, Mesleki ve
Teknik Anadolu
Lisesi,
Alan dersleri,
Akademik başarı

Keywords:

Special talent exam,
Art teaching, Fine
Arts High School,
Vocational and
Technical Anatolian
High School, Field
courses, Academic
succes.

1. Giriş

Kendilerini özgürce ifade edebilme imkanı sağladığı için insanoğlu, başlangıcından bugüne kadar düşüncelerini sanatsal ifadeler kullanarak anlatmaya çalışmıştır. Elike (2001: 25) sanatın, evrende insanın varoluşu ile başladığını belirterek toplumların uygarlık tarihinin, sanatın da tarihi olduğunu vurgulamaktadır. Ancak insan yaşamında böylesine önemli bir yer edinen sanatın ne olduğu sorusuna tek bir cevap vermek neredeyse imkansızdır. Yapılan literatür taramasında sanat kavramı ile ilgili çok sayıda farklı tanımla karşılaşmaktadır. Örneğin Artut (2007: 20) sanatı, insan ile doğa arasında bulunan nesnel gerçekler arasındaki estetik ilişkinin dışı vurumu olarak tanımlarken Uçan (2002: 2) sanatı, insanın duygu, düşünce, tasarım ile izlenimlerini, belli durum, olgu ve olayları belli bir amaç ve yöntemle, belli bir güzellik anlayışına göre işlenen gereçlerle anlatan özgün ve estetik bir bütün olarak tanımlamaktadır. Read (2014: 11) ise sanatın en basit ve kullanılan tanımının hoşça giden biçimler yaratmak gayreti olduğunu belirtmektedir.

Kuşaklar arasında bir köprü görevi gören sanat, çağlar boyunca kültürel iletişimde önemli bir yere sahip olmuştur ve olmaya devam edecektir. Sanatın eğitim boyutu irdelendiğinde bilimle kesişme noktası olan sanat eğitimi karşımıza çıkmaktadır. Zengin bir literatüre sahip olan sanat eğitimi, genel eğitimin yadsınamaz bir parçasıdır. Kırıçoğlu (2005: 99) sanat eğitimi, eğitim ile sanatın değişik konumlarda, boyutta ve ağırlıkta bir araya geldiği bir alan olarak tanımlamaktadır. Estetik beğenisi yüksek, yaratıcılığı gelişmiş, gelişmeleri yakından takip ederek çağın dinamiklerine uyum sağlayabilen nitelikli bireyler yetiştirilebilmeyi hedefleyen sanat eğitimi, Gençaydın'ın (1990: 44) da belirttiği gibi yalnızca yeteneklilerin eğitimi için değil, herkes için gerekli olan bir kişilik eğitimidir.

İnsan ruhuna hitap eden ve kişiliğin oluşumunda etkin rol oynayan sanat eğitimi, bireylerin hayal gücünü geliştirerek yaratıcılıklarını ortaya çıkarmayı, estetik duyarlılık kazandırarak onları sanattan anlayan bilinçli sanat üreticisine ve tüketicisine dönüştürmeyi amaçlamaktadır. Artut (2007: 100) da çağdaş sanat eğitiminin, ustalık ve beceriyi amaçlamadığını, bireyin yaratıcı güç ve birikimlerini açığa çıkararak estetik kaygı ve düşünce potansiyelini geliştirmelerini esas aldığını belirtmekte ve onların sanata ilişkin ön yargılarını kırarak sanattan anlayan, sanat destekleyicisi, seçkin sanat tüketicisi olarak yetiştirmeyi hedeflediğini vurgulamaktadır. Sanat eğitiminin amacının ne olduğuna dair bir diğer görüş te Erinç'e aittir. Erinç (2004: 32) sanat eğitiminin amacının yaşamı değerli

kılarak ondan zevk almayı sağlamak yani çağdaş ve çağcıl insan anlayışına uygun nesiller yetiştirmek ve insanı kendi değerleri içinde var etmek olduğunu belirtmektedir.

Bir ülkenin toplumsal, kültürel, ekonomik ve teknolojik gelişimi nitelikli insan yetiştirme odaklı eğitim ile sağlanabilir. Türk milli eğitim sisteminde özellikle ortaöğretim, bireylerin geleceğini ve yaşam kalitelerini doğrudan etkileyen meslek tercihinin yapıldığı eğitim basamağı olması bakımından önemli bir yere sahiptir. Ortaöğretim öğrencilerinin meslek seçimi yaparken sağlıklı bir karar alabilmeleri için içinde buldukları olumlu ve olumsuz tüm şartları göz önünde bulundurarak önceliklerini doğru belirlemeleri ve bireysel özelliklerine en uygun meslek dallarına yoğunlaşmaları gerekmektedir. Bu bağlamda lisans eğitimi için tercih edilecek yükseköğretim kurum ve bölümleri oldukça önemlidir. Türkiye'de meslek seçimini sanat eğitiminden yana kullanarak lisans eğitimi için yükseköğretim kurumlarının sanat eğitimi veren fakültelerine başvuruda bulunan birçok öğrenci bulunmaktadır.

Uygulama boyutuna bakıldığında Türkiye'de sanat eğitimi, ortaöğretimde; başta Güzel Sanatlar Liseleri (GSL) olmak üzere Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin (MTAL) ilgili alanlarında, yükseköğretimde ise vakıf üniversitelerine bağlı Güzel Sanatlar Fakültesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi ile Sanat ve Sosyal Bilimler Fakültesinde; devlet üniversitelerinde ise Güzel Sanatlar Fakültesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi ile Eğitim Fakültelerine bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinde verilmektedir.

Yukarıda sözü geçen sanat eğitimi veren yükseköğretim kurumlarının ilgili fakültelerine öğrenci alımı, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından yapılan merkezi yerleştirme ve yükseköğretim kurumları tarafından gerçekleştirilen özel yetenek sınavlarıyla yapılmaktadır. Yükseköğretimde öğrenim görmek isteyen öğrencilerin sahip olmaları gereken bilgi ve yeteneklerin belirlenmesinde temel alınabilecek birçok ölçüt bulunmaktadır. Sanat eğitimi almak isteyen adayların seçiminde belirlenen ölçüt özel yetenek sınavlarıdır (Güneşan, 2018: 36).

Sanat eğitiminin görsel alandaki mesleki boyutu söz konusu olduğunda karşımıza üniversitelerin Eğitim Fakültelerine bağlı Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı (RİEABD) çıkmaktadır. Türkiye'de eğitim-öğretim veren ilk ve

ortaöğretim kurumlarına görsel sanatlar öğretmeni yetiştiren RİEABD’de lisans eğitimi almak isteyen aday öğrencilerin de seçiminde kullanılan ilk ve en önemli ölçüt, alanlarına özgü doğal yetenek göstergelerinin arandığı özel yetenek sınavlarıdır.

İnsanların temel haklarından biri olan ve Türk Anayasasının 42. Maddesinde de açıkça belirtilen “kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz” ibaresinden hareketle yükseköğretim kurumlarının özel yetenek sınav başvuru şartlarında, aday öğrencilerin mezun oldukları ortaöğretim kurumlarına yönelik bir sınırlandırma getirilmemektedir. Dolayısıyla ÖSYM’nin her yıl yayımladığı başvuru kılavuzunda yer alan şartlar ile müracaat etmek istedikleri üniversitelerin RİEABD başvuru şartlarını yerine getiren tüm öğrenciler, mezun oldukları lise türü farkı gözetilmeksizin özel yetenek sınavlarına başvuruda bulunabilmektedir. Ancak bu durum özel yetenek gerektiren alanlara yönelik eğitim-öğretim veren liselerden mezun öğrenciler ile farklı alanlarda eğitim-öğretim veren liselerden mezun öğrencileri aynı sınavda karşı karşıya getirmektedir.

Ortaokul üzerine 4 yıl eğitim veren GSL’ye öğrenci alımı özel yetenek sınavlarıyla yapılmaktadır. Sınavı kazanarak GSL’de okumaya hak kazanan öğrenciler, ortaöğretimleri boyunca aldıkları hem teorik hem de uygulamalı eğitimle alanlarına ilişkin önemli bir eğitim-öğretim sürecinden geçerek yükseköğretime hazırlanmaktadır. Bu durum GSL’den mezun öğrencilerin, özel yetenek sınavlarına yönelik deneyim sahibi olduklarını ve alan derslerine hazır bulunuşluklarının oldukça yüksek olduğunu göstermektedir. Özel yetenek sınav deneyimine sahip olmayan ancak ortaöğretimleri boyunca aldıkları alan ve dal dersleriyle sanat eğitimi ile ilişkili meslek dallarına ve yükseköğretim kurumlarına yoğun bir şekilde hazırlanan MTAL’in ilgili alanlarında eğitim-öğretim gören öğrenciler de alana ilişkin donanımlı olarak mezun olmaktadır. Bu nedenle bu lise türlerinden mezun olan öğrencilerin özel yetenek/giriş sınavlarında gösterecekleri başarının, aldıkları bir kaç aylık özel ders ya da katıldıkları kurslardan edindikleri yetersiz teorik bilgi ve uygulama deneyimine sahip oldukları düşünülen Diğer Liselerden (DL) mezun öğrencilerin başarılarından daha yüksek olması gerektiğine dair genel bir beklenti bulunmaktadır. Aynı zamanda öğrencilerin özel yetenek/giriş sınavında gösterdikleri başarı ile lisans eğitimleri boyunca aldıkları alan derslerine ait başarıları arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu düşünülmektedir. Bu düşünceye göre özel yetenek sınavlarında daha başarılı olan öğrencilerin, alan derslerine ait başarı durumları da yüksek olmalıdır.

Özel yetenek sınavı, alan dersleri ve akademik başarı gibi anahtar kelimelerle alan yazında yapılan taramalarda makalenin konusuyla ilişkili sayılabilecek nitelikte benzer beklentilerin temel alındığı bazı akademik çalışmaların yapıldığı (Aksu ve Çelenk, 2014; Altınkurt, 2006; Arapgirlioğlu vd., 2016; Dalkıran ve Şaktanlı, 2009; Dilekçi ve Ece, 2012; Ece ve Bilgin, 2007; Ergün, 2006; Kandemir, 2007; Kurtuldu ve Aksu, 2017; Peker, 2003; Peker ve Yarıcı, 1999; Polat, 2012; Sağer, 2007; Sungurtekin, 2006; Tebiş, 2006) saptanmıştır.

Yukarıda belirtilen genel beklentilerden hareketle araştırmada, özel yetenek sınavlarını kazanarak RİEABD’de eğitim-öğretime başlayan öğrencilerin özel yetenek/giriş sınavı yerleştirme puanlarının (ÖYS-YP) mezun oldukları ortaöğretim kurumlarına göre değerlendirilmesi ve lisans eğitimleri boyunca aldıkları alan derslerine ait akademik başarı düzeyleri ile arasında bir ilişkinin olup olmadığının ortaya konulması amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda çalışma grubundaki öğrencilerin mezun oldukları ortaöğretim kurumları belirlenerek özel yetenek sınavından aldıkları puanlar lise türlerine göre değerlendirilmiş ve öğrencilerin özel yetenek sınavları ile alan derslerine ait akademik başarıları arasındaki ilişki araştırılmıştır. Aynı zamanda ilgili alan yazın taraması yapılarak konuyla uzak ve yakın ilişkili önceki yıllarda yayımlanan akademik çalışmalar ile lisansüstü tezler incelenmiştir.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma tarama modellerinden biri olan ilişki tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

İlişkisel tarama modelleri, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte bir değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir. İlişkisel çözümleme iki şekilde yapılabilir bunlar korelasyon türü ilişki ve karşılaştırma yolu ile elde edilen ilişkililerdir (Karasar, 2008, s. 81). Bu araştırma, ilişki tarama modellerinden korelasyon türü ilişki arama niteliğindedir. Korelasyon türü ilişki aramalarda değişkenlerin birlikte değişip değişmedikleri, birlikte bir değişim varsa, bunun nasıl olduğu öğrenilmeye çalışılır (Karasar, 2008, s. 82).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2012 yılında özel yetenek sınavını kazanarak lisans eğitimlerine başlayan, 62’si Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel

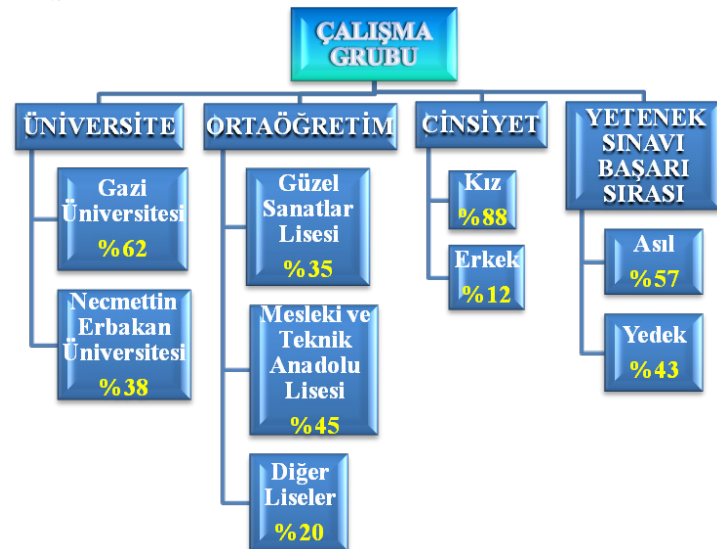
Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı', 38'i ise Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı öğrencisi olmak üzere toplam 100 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerin bireysel özelliklerine göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir. Tablo 1'e göre çalışma grubu %88'i kız, %12'si ise erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Özel yetenek sınavı başarı sırasına göre %57'sinin asıl, %43'ünün ise yedek listede yer aldığı saptanan öğrencilerin %35'inin Güzel Sanatlar Lisesi, %45'inin Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, %20'sinin ise Diğer Liselerden mezun oldukları görülmektedir.

Şekil 1. Öğrencilerin bireysel özelliklerine göre dağılımı.

Tablo 1

Öğrencilerin Bireysel Özelliklerine Göre Dağılımı (n=100)

Değişken	Grup	Sayı (f)	Yüzde (%)	
Üniversite	Gazi Üniversitesi	62	62,0	
	Necmettin Erbakan Üniversitesi	38	38,0	
	Güzel Sanatlar Lisesi	35	35,0	
Mezun olunan ortaöğretim kurumu	Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri	45	45,0	
	Diğer Liseler	20	20,0	
	Cinsiyet	Kız	88	88,0
		Erkek	12	12,0
Özel Yetenek Sınavı Başarı Sırası	Asıl	57	57,0	
	Yedek	43	43,0	
Toplam		100	100,0	

Yukarıda detaylarıyla açıklanan çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin bireysel özelliklerine (lisans eğitimi alınan yükseköğretim kurumu, mezun olunan ortaöğretim kurumu, cinsiyet, özel yetenek sınavı başarı sırası, lisans eğitimi bitirme süresi) göre dağılımları ayrıca Şekil 1'de verilmiştir.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada öğrencilerin a) mezun oldukları ortaöğretim kurumu türü b) Özel yetenek sınav sonuçları c) cinsiyetleri ve d) 2012-2013, 2013-2014, 2014-2015, 2015-2016 eğitim-öğretim yılı ders notları (transkript) kullanılmıştır. Veriler öğrencilerden ve lisans eğitimi gördükleri yükseköğretim kurumlarına yapılan resmi başvurular sonucu elde edilen belgelerden toplanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada, çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin bireysel özelliklerine göre dağılımı frekans ve yüzde analizleri ile sunulmuştur. Öğrencilerin özel yetenek sınavı yerleştirme puanlarının (ÖYS-YP) mezun olunan ortaöğretim kurumlarına göre karşılaştırılması tek faktörlü varyans analizi; mezun olunan ortaöğretim kurumları için ÖYS-YP ortalamalarının cinsiyete göre karşılaştırılması bağımsız örneklem için t-testi, mezun olunan ortaöğretim kurumları bakımından alan derslerine ait akademik başarılarının özel yetenek sınavı başarı sırasına (ÖYSBS) (asıl-yedek) göre karşılaştırılması t-testi ve öğrencilerin alan derslerine ait akademik başarıları ile ÖYS-YP arasındaki ilişki Pearson Korelasyon analizi ile belirlenmiştir. İlgili analizler SPSS 18.0 for Windows programı ile gerçekleştirilmiştir.

3. Bulgular

Öğrencilerin ÖYS-YP'lerinin mezun olunan ortaöğretim kurumlarına göre karşılaştırılmasına ilişkin tek faktörlü varyans analizi sonuçları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2

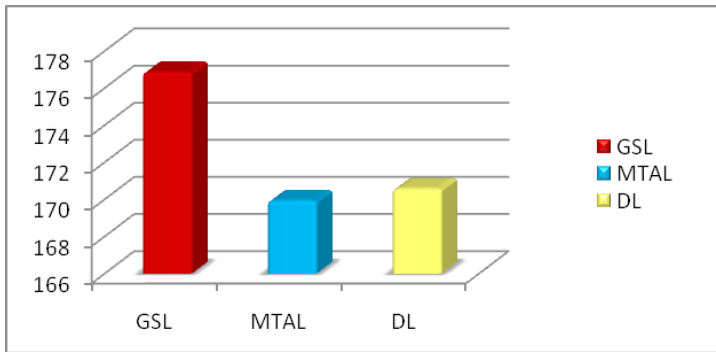
Öğrencilerin ÖYS-YP Ortalamalarının Mezun Olunan Ortaöğretim Kurumlarına Göre Karşılaştırılması

Lise	ÖYS-YP		p
	\bar{x}	SS	
GSL	176,86 ^a	13,49	0,038*
MTAL	169,93 ^b	12,39	
DL	170,57 ^b	10,00	

*p<.05. a,b: farklı harfleri içeren gruplar arasındaki farklar önemlidir.

Tablo 2'ye göre, ÖYS-YP ortalamaları mezun olunan ortaöğretim kurumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p < .05$). ÖYS-YP ortalamaları incelendiğinde GSL'den mezun olan öğrencilerin ÖYS-YP ortalamalarının ($=176,86$), MTAL'den mezun olan öğrencilerin ortalamalarından ($=169,93$), daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Diğer liselerden mezun olan öğrencilerin ise ÖYS-YP ortalamalarının ($=170,57$), GSL'den ve MTAL'den mezun olan öğrencilerden istatistiksel olarak farklı olmadığı saptanmıştır ($p > .05$).

Öğrencilerin ÖYS-YP ortalamalarının mezun olunan ortaöğretim kurumlarına göre karşılaştırılmasına yönelik bulguların grafiksel gösterimi Şekil 2'de sunulmuştur.

Şekil 2. Öğrencilerin ÖYS-YP ortalamalarının mezun olunan ortaöğretim kurumlarına göre karşılaştırılması.

Şekil 2 incelendiğinde GSL mezunlarının en yüksek; MTAL mezunlarının ise en düşük ÖYS-YP ortalamalarına sahip olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin mezun olunan ortaöğretim kurumları için ÖYS-YP ortalamalarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına ilişkin bağımsız örneklem için t-testi sonuçları Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3

Öğrencilerin Mezun Olunan Ortaöğretim Kurumları İçin ÖYS-YP Ortalamalarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Lise Türü	Cinsiyet	\bar{X}	SS	P
GSL	Kız	176,02	11,64	0,311
	Erkek	183,39	25,39	
MTAL	Kız	169,46	12,48	0,244
	Erkek	180,01	0,19	
DL	Kız	169,11	9,49	0,333
	Erkek	173,97	11,23	
Genel	Kız	171,71	12,07	0,101
	Erkek	178,12	15,92	

$p < .05$.

Tablo 3'e göre mezun olunan her bir ortaöğretim kurumu ve öğrencilerin tamamı (geneli) için ÖYS-YP ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği (gerek kız gerekse erkek öğrencilerin ÖYS-YP sonuçlarının birbirine yakın olduğu) tespit edilmiştir ($p > .05$).

Öğrencilerin alan derslerine ait akademik başarıları ile ÖYS-YP arasındaki ilişkiye yönelik Pearson Korelasyon analizi sonuçları Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4

Öğrencilerin Alan Derslerine Ait Akademik Başarıları İle ÖYS-YP Sonuçları Arasındaki Korelasyon Katsayıları

LİSE TÜRÜ	DEĞİŞKENLER	ALAN DERSLERİ
GSL	ÖYS-YP	0,218
MTAL	ÖYS-YP	0,078
DL	ÖYS-YP	0,084
GENEL	ÖYS-YP	0,155

$p < .05$; $p < .01$

Tablo 4'teki bulgulara göre, tüm liseler için alan derslerine ilişkin akademik başarıları ile ÖYS-YP arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > .05$).

Öğrencilerin mezun olunan ortaöğretim kurumları bakımından alan derslerine ait akademik başarılarının özel yetenek sınavı (ÖYS) başarı sırasına (ÖYSBS) (asıl-yedek) göre karşılaştırılmasına yönelik t-testi sonuçları Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5

Öğrencilerin Alan Derslerine Ait Akademik Başarılarının ÖYS Başarı Sırasına (Asıl-Yedek) Göre Karşılaştırılması

Lise Türü	ÖYSBS	\bar{X}	SS	p
GSL	Asıl	3,29	0,52	0,611
	Yedek	3,20	0,42	
MTAL	Asıl	3,38	0,41	0,607
	Yedek	3,32	0,28	
DL	Asıl	3,33	0,30	0,871
	Yedek	3,30	0,48	
Genel	Asıl	3,33	0,44	0,575
	Yedek	3,28	0,37	

Tablo 5'e göre gerek asıl gerekse yedek listede bulunan öğrencilerin alan derslerine ait akademik başarıları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir ($p > .05$).

4. Sonuç ve Tartışma

Araştırma verilerinin analizi sonucunda Gazi Üniversitesi ile Necmettin Erbakan Üniversitesinin Eğitim Fakültelerine bağlı RİEABD'lerde özel yetenek sınavına giren çalışma grubu öğrencilerinin ÖYS-YP ortalamalarının mezun oldukları ortaöğretim kurumlarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre ÖYS-YP ortalamaları incelendiğinde GSL'den mezun olan öğrencilerin ÖYS-YP ortalamalarının, MTAL ve DL'den mezun olan öğrencilerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. DL'den mezun olan öğrencilerin ise ÖYS-YP ortalamalarının MTAL'den mezun olan öğrencilerden istatistiksel olarak farklı olmadığı saptanmıştır. Daha öncede belirtildiği gibi ortaöğretimleri boyunca sanat eğitimi üzerine eğitim alan GSL ve MTAL öğrencilerinin, özel yetenek/giriş sınavlarında DL'den mezun öğrenciler karşısında daha yüksek başarı göstermeleri beklenmektedir. Yapılan bu araştırmadan elde edilen anlamlı farklılığın sonucu GSL mezunları lehine olup bu lise türüne ilişkin beklentileri karşılamaktadır. Ancak sanat eğitimi almamış olan DL mezunlarının ÖYS-YP ortalamalarının MTAL mezunlarının ortalamalarından istatistiksel olarak bir farkının bulunmayışı düşündürücüdür.

Özel yetenek sınavlarının, mezun olunan lise türüyle ilişkisinin tespit edildiği araştırmaların bu araştırma ile paralellik gösteren sonuçları incelendiğinde; Arapgirlioğlu ve diğerlerinin (2016) Müzik Öğretmenliği özel yetenek sınavlarına başvuran aday öğrencilerin, sosyo-demografik özellikleri ile yerleştirme puanları arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla yaptıkları çalışmada, öğrencilerin mezun olunan lise türü ile yerleştirme puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu ve bu farklılığın kendisini Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri (GSSL) ile Genel Liselerden mezun öğrenciler arasında gösterdiği tespit edilmiştir. Bu bulgudan hareketle, GSSL'den mezun öğrencilerin yerleştirme puanlarının genel lise mezunu öğrencilerin yerleştirme puanlarından yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın sonucuyla paralellik gösteren bir diğer çalışma Sungurtekin (2006) tarafından yapılmıştır. Sungurtekin yaptığı çalışmada, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı özel yetenek sınavında giren Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi (AGSL) mezunlarının, Meslek lisesi ve Genel Lise mezunlarından daha başarılı oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan literatür taramasında özel yetenek sınavıyla öğrenci alan bölümlerde (resim, müzik...) lisans eğitimi gören öğrencilerin, özel yetenek/giriş sınav puanları ile mezun oldukları lise türü

değişkeninin karşılaştırıldığı ve bu araştırma sonucu ile zıtlık gösteren sonuçların ortaya konulduğu birden çok araştırma tespit edilmiştir. Bu araştırmalar incelendiğinde; Aksu ve Çelenk'in (2014) Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bölümü 1, 2, 3 ve 4. sınıfta okuyan 61'i Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinden (AGSSL), 150'si diğer liselerden mezun toplam 211 öğrenciyle yapmış oldukları çalışma bulgularına göre, sadece 4. sınıf AGSSL ile DL'den mezun öğrencilerin özel yetenek giriş sınavı puanları arasında AGSL öğrencilerinin lehine anlamlı bir farklılığın olduğu; ancak 1, 2 ve 3. sınıf AGSL ile DL mezunu öğrencilerinin özel yetenek/giriş sınavı puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı saptanmıştır. Benzer şekilde Ece ve Bilgin (2007) tarafından Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin geldikleri lise türlerine göre Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri ve Diğer Liseler olarak gruplandırılarak yapılan çalışmada da, öğrencilerin özel yetenek sınavı puanları ile mezun oldukları ortaöğretim kurumları arasında anlamlı bir farklılığın bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ergün (2006) tarafından Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda yapılan araştırmada da, öğrencilerin mezun oldukları lise türü ile özel yetenek/giriş sınavı Müzik İşitme Okuma Yazma (M.İ.O.Y.) puanları ve bireysel çalgı puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı araştırılmış ve araştırmanın sonucuna göre, öğrencilerin mezun oldukları lise türü ile özel yetenek/giriş sınavı M.İ.O.Y. puanları arasında ve Bireysel Çalgı puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Önceki üç araştırma ile aynı sonuca ulaşan bir diğer araştırma Kandemir'in (2007) 2004-2005, 2005-2006 ve 2006-2007 eğitim-öğretim yıllarında 19 Mayıs Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı özel yetenek sınavlarına giren AGSL resim bölümü öğrencilerinin sınavlarda göstermiş oldukları başarı düzeyini konu eden Yüksek Lisans tez çalışmasıdır. Çalışma sonucunda ağırlıklı olarak sanat eğitimi alan AGSL'nin Resim Bölümünden mezun öğrencilerin girdikleri özel yetenek sınavlarında diğer liselere göre daha avantajlı oldukları halde başarı düzeylerinin beklentiyi karşılamadığı saptanmıştır. Araştırmanın sonucu ile zıtlık gösteren bir diğer araştırma da Sağer (2007) tarafından yapılmıştır. Sağer'in yapmış olduğu araştırmada, müzik öğretmenliği programı özel yetenek sınavlarında AGSL'nin müzik bölümlerinden mezun öğrenciler ile diğer liselerden mezun olan öğrenciler arasında anlamlı bir başarı farkının bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgular, her ne kadar RİEABD öğrencilerinin ÖYS-YP ortalamaları ile mezun oldukları ortaöğretim kurumları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu sonucunu ortaya koysa da yapılan literatür taramasında bu sonucu destekler nitelikte paralel

bir sonuç ortaya koyan iki araştırma (Arapgirlioğlu vd., 2016; Sungurtekin, 2006) ile karşılaştırılmıştır. Ancak bu iki çalışma dışında kalan ve çalışma gruplarında bulunan öğrencilerin mezun oldukları lise türleri biri GSL olmak üzere en az iki grupta kategorize edilen araştırmaların sonuçları incelendiğinde, araştırmacıların özellikle GSL'den mezun öğrencilerin özel yetenek sınavlarında kendilerinden beklenen başarıyı gösteremedikleri gibi, bazı araştırmalarda istatistiksel olarak bir anlam taşımaya da diğer lise türlerinden daha düşük başarı ortalamalarına sahip olduklarının belirlenmesini beklenmedik bir durum olarak değerlendirdikleri görülmektedir.

Yerleştirme puanlarının hesaplanmasında, sanat eğitimi veren lise türlerinden mezun aday öğrencilere tanınan katsayı ayrıcalığına rağmen, araştırmaların genelinde GSL ve MTAL'in ilgili bölüm mezunlarının lehine anlamlı bir farklılığın ortaya çıkmaması oldukça dikkat çekicidir. Bu durum dikkatleri güzel sanatlar eğitimi veren ortaöğretim kurumlarına çekmekte ve öğrencilerini özel yetenek sınavlarına hazırlamada nasıl bir eğitim sistemi uyguladıklarının sorgulanmasına sebep olmaktadır. Ancak üniversite giriş sınavı puanı ile ağırlıklı ortaöğretim başarı puanlarının (AOBP) da yerleştirme puanlarına etkisi göz ardı edilmemelidir. Sungurtekin 2006 tarihli çalışmasında, aday öğrencilerin ÖSS puanları ve AOBP'leri ile özel yetenek puanları arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğunu bulgulmuş ve bulgudan hareketle öğrencilerin ÖSS puanları ile AOBP'leri yükseldikçe özel yetenek sınav puanlarının da yükseldiği sonucuna ulaşmıştır.

Araştırma verilerinin analizi neticesinde, çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin mezun oldukları ortaöğretim kurumu ve öğrencilerin tamamı (genel) için ÖYS-YP ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği (gerek kız gerekse erkek öğrencilerin ÖYS-YP'lerinin birbirine yakın olduğu) sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre istatistiksel olarak aradaki fark önemli bulunmasa da puan ortalamaları incelendiğinde tüm lise türlerinde erkeklerin ÖYS-YP ortalamalarının kızlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, GSL'den mezun olan kız ve erkek öğrencilerin ÖYS-YP ortalamalarının, MTAL ve DL'den mezun olan öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Araştırmanın bu sonucuyla paralellik gösteren araştırmalar incelendiğinde; Arapgirlioğlu vd. (2016) ile Sungurtekin (2006) tarafından yapılan araştırmalarda da, aday öğrencilerin özel yetenek puanları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir.

Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuç; tüm lise türlerinden mezun öğrencilerin alan derslerine ilişkin akademik başarıları ile ÖYS-YP'leri arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığıdır.

Yapılan alan yazın taramasında özel yetenek sınavıyla öğrenci alan bölümlerde (resim, müzik, beden eğitimi...) lisans eğitimi gören öğrencilerin, özel yetenek/giriş sınav puanları ile alan derslerine ait akademik başarılarının karşılaştırıldığı ve araştırmanın bu sonucu ile paralellik gösteren sonuçların saptandığı araştırmalar incelendiğinde; Aksu ve Çelenk (2014) tarafından yapılan araştırmada, çalışma örnekleminde bulunan tüm öğrencilerin AGSSL veya Diğer Lise kökenli olmaları açısından özel yetenek/giriş sınavı puanları ile Ağırlıklı Not Geçme Ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde Peker'in (2003) çalışmasında da, Beden Eğitimi ve Spor Bölümünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin özel yetenek/giriş sınavından aldıkları puanlar ile genel akademik başarıları arasında negatif korelasyon katsayılarının bulunduğu bulgulararak aralarında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın bu sonucu ile paralellik gösteren bir diğer araştırma da Peker ve Yarcı (1999) tarafından yapılmış ve araştırma sonucunda, Müzik Eğitimi Bölümü dışında, Resim-İş Eğitimi ile Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerinde öğrencilerin özel yetenek sınav puanları ile branş (alan) dersleri ağırlıklı ortalaması arasında anlamlı bir korelasyonun olmadığı saptanmıştır.

Diğer taraftan araştırmanın bu sonucu ile zıtlık gösteren araştırmalar incelendiğinde; Altınkurt (2006) tarafından yapılan araştırmada, öğrencilerin özel yetenek sınav puan ortalamaları ile uygulamalı derslerdeki başarıları arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişki olduğu saptanmıştır. Dalkıran ve Şakranlı'nın (2009) Müzik Eğitimi Anabilim Dalında yaptıkları çalışmada da, öğrencilerin akademik başarı puanları ile özel yetenek sınav puanları arasında pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonucu ile zıtlık gösteren bir diğer araştırma Kurtuldu ve Aksu (2017) tarafından Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda yapılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin özel yetenek sınavından aldıkları ham puanlarla (YHP) Lisans Programı Dönem Sonu AGNO arasında neredeyse hiç ilişki olmadığı ya da çok düşük seviyede bir ilişkinin olduğu saptanırken; ÖYS-YP ile Lisans Programı Dönem Sonu AGNO arasında ise pozitif yönde ve kısmen orta düzeye yakın bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir.

Araştırmanın tüm lise türlerinden mezun öğrencilerin, ÖYS-YP ortalamaları ile alan derslerine

ait akademik başarıları arasında doğru orantılı bir ilişkinin olmadığını gösteren araştırma sonucu ile bu sonucu destekleyen akademik çalışmalar (Aksu ve Çelenk, 2014; Peker, 2003; Peker ve Yarcı, 1999) özel yetenek sınavlarının seçtiği öğrenci adaylarının lisans eğitimlerinde elde edecekleri akademik başarıyı öngörme ve belirlemede hiçbir etkisinin olmadığını bir diğer deyişle özel yetenek sınavlarının akademik başarı ile bir bağının bulunmadığını kısacası seçme işlevini tek başına yerine getiremediğini göstermektedir.

Araştırma bulgularından hareketle elde edilen bir diğer sonuç, öğrencilerin mezun oldukları ortaöğretim kurumları bakımından alan derslerine ait akademik başarılarının, özel yetenek sınav başarı sırasına (ÖYSBS) (asıl-yedek) göre karşılaştırıldığında, gerek asıl gerekse yedek listede bulunan öğrencilerin alan derslerine ait akademik başarıları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığını saptanmasıdır. Bu sonuca göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmasa da GSL mezunlarından hem asıl hem de yedek listede bulunan öğrencilerin alan derslerine ait akademik başarılarının MTAL ve DL'den mezun olan öğrencilerden daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Özel yetenek sınavlarını geçerek lisans düzeyinde sanat eğitimi almaya hak kazanan öğrencilerin, alan derslerinde gösterecekleri başarının özel yetenek sınavlarıyla ilişkisi olduğuna dair oluşan genel yargı, özel yetenek sınavlarında daha yüksek başarı elde eden öğrencilerin alan derslerine ait akademik başarılarının da diğer öğrencilere göre daha yüksek olması gerektiği yönündedir. Ancak öğrencilerin asıl ve yedek listelerde açıklanan ÖYSBS ile alan derslerine ilişkin akademik başarıları arasında yapılan karşılaştırmaların sonucunda anlamlı bir farklılığın ortaya çıkmayışı bu beklentiyi karşılamamaktadır. Bununla birlikte istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmasa da özel yetenek sınavlarında en yüksek başarıyı elde eden ve %68,6'sı asıl listede %31,4'ü ise yedek listede bulunan GSL mezunlarının, alan derslerine ait en düşük akademik başarıya sahip olmaları beklentinin tam tersi yönünde gerçekleşen bir durumu ortaya koymaktadır.

Özel yetenek sınavı, asıl liste, yedek liste ve alan dersleri anahtar kelimeleri ile yapılan alan yazın taraması sonucunda, öğrencilerin mezun oldukları ortaöğretim kurumları bakımından lisans eğitimleri boyunca aldıkları alan derslerine ait akademik başarılarının, ÖYSBS (asıl-yedek) değişkenine göre incelendiği bir çalışmaya ulaşılmamıştır.

Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlardan

hareketle sunulan önerilere aşağıda yer verilmiştir.

- Özel yetenek sınavlarının tüm aşamaları sonrasında yapılan değerlendirmelerde, aday öğrenciler arasından yetenekli öğrencilerin seçilmesi nitelikli bir eğitim-öğretim ortamının sağlanabilmesi için oldukça önemlidir. Ancak RİEABD'de alacakları 4 yıllık lisans eğitimi sonrasında görsel sanatlar öğretmen adayı olarak mezun olacak öğrencilerin, yeteneklerinin yanında öğretmenlik mesleğine ne derecede uygun olup olmadıkları konusunda oluşan tereddüt "özel yetenek sınavları Resim-İş Öğretmenliği programlarına öğrenci alımında tek başına yeterli bir değerlendirme ölçütü müdür?" sorusunu beraberinde getirmektedir. Bu sorudan hareketle verilebilecek öneri; yetenek sınavı öncesi veya sonrasında soruları alan uzmanları tarafından hazırlanan, görsel sanatlar öğretmeni adaylarının genel kültür, genel yetenek ve alana yönelik hazır bulunuşluk seviyelerini ölçen bir sınavın yapılmasıdır. Bu sınavın eklenmesiyle birlikte seçicilik kriterleri yükselen özel yetenek sınav sistemiyle hem yetenekli hem de alan bilgi ve becerilerine sahip öğrencilerin seçilmesinin sağlanacağı böylece öğrencilerin lisans eğitimlerinde elde edecekleri genel akademik ve alan derslerine ait akademik başarı ortalamalarının yükseleceği düşünülmektedir.

- Özel yetenek sınavı yerleştirme puanlarının, öğrencilerin salt yeteneğinin yanında Yükseköğretme Geçiş Sınav (YGS) Puanı, Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanı (AOBP) ve alan mezunu öğrencilere uygulanan katsayı farklarının hesaplanmasıyla belirlendiği bilinmektedir. Ancak amaç yetenekli öğrencilerin seçilmesi ise, yerleştirme puanlarının hesaplanmasında kullanılan formül yeniden düzenlenmeli ve yetenek sınavının ağırlığı, üniversiteye giriş sınav puanından daha yüksek tutulmalıdır.

- Şeffaflık ilkesinden hareketle yükseköğretim kurumları tarafından gerçekleştirilen özel yetenek sınavlarının tüm aşamalarına ait sonuçlara erişebilirlik sağlanmalı, sınava yönelik oluşabilecek kuşkuvarın önüne geçilerek güven duygusu artırılmalıdır.

- MTAL'in sanat eğitimi alanlarına öğrenci seçimi, GSL'de olduğu gibi özel yetenek sınavlarıyla yapılmalıdır. Ancak öğrenci alımında uygulanan yetenek sınavlarının sonucunda boş kalan kontenjanlar alanda başarı elde edemeyeceği olası olan öğrencilerle doldurulmamalıdır.

- GSL ve MTAL mezunu öğrencilerin yükseköğretim kurumlarının özel yetenek sınavlarına daha bilgili ve tecrübe sahibi olarak hazırlanmalarına katkıda bulunması amacıyla her eğitim-öğretim yılının ilk haftasında öğrencilerin genel not ortalamalarını etkilemeyecek deneme niteliğinde özel yetenek

sınavlarının yapılması ve sınav sonuçlarının alan uzmanları tarafından değerlendirilerek eksikliklerin belirlenmesi önerilmektedir.

- Araştırma konusuyla ilişkili sayılabilecek çalışmalar incelendiğinde, farklı fakülte ve Eğitim Fakültelerinin farklı öğretmenlik programlarında lisans eğitimi gören öğrencilerin alan ve alan dışı derslerine ait akademik başarıları ile genel akademik başarılarının çeşitli değişkenlere göre karşılaştırıldığı; ancak bu araştırmaların tamamına yakınının müzik öğretmenliği programında yapıldığı ve öğrencilerin genel akademik başarıları üzerine temellendirildiği görülmektedir. Bu nedenle araştırmacıların, özel yetenek sınavıyla öğrenci alan farklı fakültelerin Resim/Resim Eğitimi ile Beden ve Spor Eğitimi alanlarına yoğunlaşarak ilgili Ana Bilim Dallarında lisans eğitimi gören öğrencilerin özel yetenek sınavlarında gösterdikleri başarı seviyelerini (mezun oldukları ortaöğretim kurumları, alan, alan dışı ve genel akademik başarı ortalamaları, cinsiyetleri vb.) göre karşılaştırmayı ve aralarındaki ilişkiyi ortaya çıkarmayı amaçlayan, geniş örneklem/çalışma grubuna sahip araştırmalar yaparak alana katkı sağlamaları önerilir.

KAYNAKLAR

Aksu, Cahit ve Çelenk, Koray. "AGSSL Müzik Bölümü Mezunlarının Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümleri'ndeki Akademik Başarılarının İncelenmesi". Ankara: Turkish Studies, 9.2 (Güz 2014): 67-87.

Altinkurt, Lale. "Üniversitelerdeki Güzel Sanatlar Eğitim Programları Giriş Sınavı Sonuçlarının Değerlendirilmesi (Dumlupınar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Örneği)". Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15 (Ağustos 2006): 227-238.

Arapgirlioğlu, Hasan ve diğer. "Müzik Öğretmenliği Özel Yetenek Sınavlarına Başvuran Adayların Yerleştirme Puanları ile Sosyo-Demografik Özelliklerinin Karşılaştırılması". Malatya: İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 6.14 (2016): 1-13.

Artut, Kazım. Sanat Eğitimi. Ankara: Anı, 2007.

Dalkıran, Esra ve Şaktanlı, S. Cem. "Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Başarılarına Etki Eden Değişkenler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi". Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17, (Haziran 2009): 71-76.

Dilekçi, Nezahat ve Ece, Ahmet Serkan. "Resim iş öğretmeni adaylarının akademik başarılarının çeşitli

değişkenler açısından incelenmesi". Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 13.2 (Ağustos 2012): 21-42.

Ece, Ahmet Serkan ve Bilgin, Ahmet Süleyman. "Mezun olunan lise türlerine göre müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin başarı durumlarının incelenmesi". Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8.14 (Güz 2007): 113-130.

Ergün, Alper. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nı Kazanan Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türüne Göre, Giriş Sınavı Puanları İle Müzik Teorisi ve Bireysel Çalgı Derslerindeki Başarı Puanlarının Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, 2006.

Eriñç, Sıtkı Mehmet. Sanatın Boyutları. Ankara: Ütopya Yayınevi, 2004.

Etike, Serap. Cumhuriyet Dönemi Resim Eğitimi. Ankara: Güldiken Yayınları, 2001.

Gençaydın, Zafer. "Sanat Eğitiminin Düşünsel Temelleri. Ortaöğretim Kurumlarında Resim-İş Öğretimi Ve Sorunları". Türk Eğitim Derneği VIII. Öğretim Toplantısı, 1990: 43-55.

Güneştan, Selin. Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Mezun Oldukları Ortaöğretim Kurumlarına Göre Alan Derslerine Ait Akademik Başarılarının Karşılaştırılması. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, 2018.

Kandemir, Özcan. Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Resim Bölümü Öğrencilerinin Üniversitelerin Özel Yetenek Sınavlarındaki Başarı Düzeyleri. Yüksek Lisans Tezi. Samsun: Ondokuzmayıs Üniversitesi, 2007.

Kırıçoğlu, Olcay Tekin. Sanatta Eğitim Görmek Öğrenmek Yaratmak (3. Baskı). Ankara: Pegem A Yayınları, 2005.

Kurtuldu, M. Kayhan. ve Aksu, Cahit. "Müzik Öğretmeni Adaylarının Yetenek Sınavı Puanları İle Lisans Akademik Başarı Puanları Arasındaki İlişki." Sanat Eğitimi Dergisi, 5.1. (2017): 37-55.

Peker, M. Reşat. "Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin

ÖSS ve Özel Yetenek Sınavı Puanlarına Göre Genel Akademik Başarıları". Bursa: Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt: XVII, Sayı: 1. (2003).

Peker, M. Reşat. ve Yarcı, Fikret. "Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesinin Özel Yetenek Sınavlarıyla Öğrenci Alan Bölümlerinde Bu Sınavların Seçiciliği Üzerine Bir Araştırma". Bursa: Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: XII, Sayı:1. (2016).

Polat, Ali Atıf. Özel yetenek sınavı sonuçları ile lisans eğitim sürecindeki alan derslerine dayalı başarı durumlarının değerlendirilmesi (S.Ü. Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü örneği). Doktora Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2012.

Read, Herbert. Sanatın Anlamı. İstanbul: Hayalperest Yayınevi, 2014.

Sağır, Turan. "Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü İle Diğer Liselerden Mezun Öğrencilerin Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Giriş Sınavındaki Başarı Durumlarının İncelenmesi". Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 2 (2007): 212-221.

Sungurtekin, M. "U.Ü. Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2004-2005 Yetenek Sınavının Genel Değerlendirmesi". Bursa: Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt: XIX, Sayı: 2. (2006).

Tebiş, Cansevil. "SDÜ Burdur Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi ABD'da Okuyan AGSL ve Genel Lise Mezunu Öğrencilerin Alan Derslerindeki Başarı Durumlarının ve Lise Mezuniyet Başarı Notlarının Karşılaştırılması". Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, Denizli: Pamukkale Üniversitesi, (Nisan 2006): 389-401.

Uçan, A. "Türkiye'de Çağdaş Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirme Süreci ve Başlıca Yapılanmalar". Gazi Üniversitesi'nin Eğitimde 75. Yılı Sempozyumu, Ankara: Gazi Üniversitesi, 2002: 1-23.